

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Ulvi Kodu
ulvi.kodu@vinnivald.ee
Vinni vald, Ulvi küla, Antsu tee 9
Lääne-Viru maakond, 46701

Vinni Vallavalitsus
vallavalitsus@vinnivald.ee

29.12.2023 nr 5.1-3/37829-20

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2 Ulvi Kodus (hooldekodu), registrikood 75020434, aadress Lääne-Viru maakond, Vinni vald, Ulvi küla, Antsu tee 9, 46701, e-post: ulvi.kodu@vinnivald.ee, telefon +372 5056657, +372 3293282.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Lääne-Viru maakond, Vinni vald, Ulvi küla, Antsu tee 9, 46701.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 12.10.2023.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Kadri Plato, Tõnis Palgi ja Ülle Sihver (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalve menetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalve toimingute juures viibisid perenaine Made Sepp, hooldustöötaja Nadežda Koor ja abihoidustöötaja Mairi Aasamets.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et hooldekodu ei ole täitnud ÜHteenuste osutamisel järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid, mis on kirjeldatud punktides 2.1.– 2.10.

- 2.1. **SHS § 21 lõige 2**, mille kohaselt teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani.

Hooldekodu ei ole kaasanud hooldusplaanide koostamisse teenuse saajat või teenuse rahastajat/eestkostjat/lähedast, hooldusplaanide koostamise aeg on pikem kui 30 päeva teenuse osutamise alustamisest arvates. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.2.

- 2.2. SHS § 21 lõige 3**, mille kohaselt hinnatakse hooldusplaani koostamisel hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust ja hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja.

Hinnang klientide tervises seisundile ja tervishoiuteenuse vajadusele on üldsõnaline, kontrollitud A.-A.R. hooldusplaanis ei ole tervishoiuteenuse vajadus hinnatud koos hooldusvajadusega. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.2.

- 2.3. SHS § 21 lõige 4**, mille kohaselt hooldusplan peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenusosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta.

Kontrollitud L.L., E.K. ja R.L. hooldusplaanides puudusid hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamise tegevused ja sagedus ning teenusosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.2.

- 2.4. SHS § 21 lõige 5**, mille kohaselt tuleb teenuseosutajal hooldusplan vaadata üle ja vajadusel korrigeerida vähemalt üks kord poolaastas.

Kontrollitud L.M. ja R.L. hooldusplaanid ei olnud üle vaadatud ja korrigeeritud vähemalt üks kord poolaastas. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.2.

- 2.5 SHS § 22 lõige 3**, mille kohaselt hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja kelle tööd juhendab hooldustöötaja.

Abihooldustöötaja E.V. viibis tööl kaheksatunnistes öövahetustes üksinda augustis ühel ööl (01.08), septembris kuuel ööl (07., 12., 13., 18., 24. ja 30) ja oktoobris kaheksal ööl (04., 06., 12., 14., 18., 20., 23. ja 30), tema tööd ei olnud juhendamas hooldustöötaja.

- 2.6. SHS § 22 lõige 4**, mille kohaselt ÜHteenust vahetult osutaval hooldustöötajal peab olema täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud ettevalmistusnõuetest.

Hooldekodus töötas perioodil 01.02.2023 kuni 31.10.2023 hooldustöötajana E.V., kellel ei ole täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud ettevalmistusnõuetest.

- 2.7. SHS § 154** sätestab sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kõrvaltingimused ning punkti 1 kohaselt märgitakse tegevusloal maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada.

Järelevalve paikvaatlusel selgus, et ÜHteenusel viibis 30 teenusesaajat. Maksimaalselt on tegevusloal SÜH000009 lubatud ÜHteenust osutada 28le inimesele. Seega viibis ÜHteenusel rohkem teenusesaajaid kui tegevusloal lubatud.

- 2.8. Määruse § 2 lõige 3**, mille kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada teenuseosutaja privaatsus. Hooldekodu ei ole taganud hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsust. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.1.4.

- 2.9. Määruse § 2 lõige 5 punkt 8**, mille kohaselt toimub üle keha pesemine vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas. Hooldekodus on toimunud üle keha pesemine harvemini kui üks kord nädalas. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.1.1.

- 2.10. MSÜS § 30 lõige 2**, mille kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei olnud täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest,

töösuhte lõppemisest, ametinimetuse muudatusest) tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusametile (SKA). Kontrollimisel selgus, et hooldekodus osutab vahetult ÜHteenust E.V., kelle andmed puudusid seisuga 09.10.2023 majandustegevuse registrist (MTR). Teenuseosutaja asus järelevalve menetluse ajal täitma MSÜS § 30 lõike 2 nõuet, esitas muutunud andmed ja kõrvaldas rikkumise. MTRi on seisuga 23.10.2023 kantud kõigi ÜHteenust vahetult osutavate töötajate (kuue hooldustöötaja ja kahe abihooldustöötaja) andmed.

SKA edastas 20.12.2023 järelevalve akti kavandi hooldekodule ja Vinni Vallavalitsusele arvamuse andmiseks ja vastuväidete esitamiseks hiljemalt 28.12.2023. Vinni Vallavalitsusest tagasisidet akti kavandile ei laekunud. Hooldekodu juhataja vastas 28.12.2023 valmisolekust puudused kõrvaldada. Arvestades asjaolu, et hooldekodu asus järelevalve menetluse ajal puuduseid kõrvaldama ja hooldekodul on valmisolek puudused kõrvaldada, ei pea SKA otstarbekaks aktis toodud rikkumiste kõrvaldamiseks ettekirjutuse tegemist. Järelekontroll on planeeritud 2024. aasta teise kvartalis.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas järelevalve menetluse Vinni Vallavalitsuse hallatavas hoolekandeesutuses Ulvi Kodu 09.10.2023. Ette teatamata paikvaatlus toimus 12.10.2023. Hooldekodule on 19.11.2019 antud aadressil Lääne-Viru maakond, Vinni vald, Ulvi küla, Antsu tee 9, 46701 tähtajatu tegevusluba SÜH000009 ÜHteenuse osutamiseks maksimaalselt 28le inimesele. Järelevalvetoimingute alustamise päeval oli MTRi kantud kuus hooldustöötajat ja üks abihooldustöötaja. MTRi andmetel on Päästeamet 06.11.2019 hinnanud hoone ja selle osad tuleohutusnõuetele vastavaks ning Terviseamet on 07.05.2021 hinnanud hooldekodu ruumid, ruumide sisustuse ja korrashoiu ning maa-ala terviskaitse nõuetele vastavaks. Viimane SKA järelevalve toimus 2019. aasta suvel, Päästeameti ja Terviseameti järelevalved 2023. aasta oktoobris.

Hooldekodu tegutseb ühekorruselises 1984. aastal valminud hoones, millest ühes osas asub lasteaed Tõrutõnn ja teises osas hooldekodu. 06.03.2024 tähistab hooldekodu 25ndat tegevusaastapäeva. 2021. aasta novembris lõppesid hoone ümberehitustööd, mille käigus muuhulgas muudeti maja energiasäästlikumaks ja tänapäevasemaks, teostati sisetöid. Olemas on ruumid teenusesaajatele hooldus- ja aktiveerimistegevuste läbiviimiseks (dušširuumid, tualetid, söögisaal, tegevusruum, koristus-, pesupesemis- ja muud majandamisruumid). Hooldekodu ruumid on heas korras, rõõmsates värvides, tagatud on ligipääsetavus (kaldtee, tubades ja koridoris lävepakke ei olnud või olid minimaalsed). Hooldekodu üldruumide ja teenusesaajate magamistubade seinu katavad Rakvere Gümnaasiumi lõpuklasside õpilaste maalid. Hooldekodu ümbrus on heakorrastatud, õuealale on paigutatud pingid. Territoorium on piiratud metallist piirdeaiaga.

Vinni valla [veebilehel](#) on avaldatud ÜHteenuse osutamist puudutav teave: hooldekodu kontaktandmed, põhimäärus, kodukord, personali koosseis. Välja on toodud ÜHteenuse kohatasu, mis alates 01.01.2023 on 960 eurot kuus ja millele lisandub mähkmete ja retseptiravimite maksumus. Avaldatud on hooldus- ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumus ühe teenusesaaja kohta, mis 2023. aastal on 404 eurot kuus.

3.2. SHSi ja määruse nõuete täitmine

3.2.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava ÜHteenuse eesmärgiks turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele ning teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine ja toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused, mis on määratud hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks ning hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine.

Juhataja sõnul on ÜHteenusel valdavalt Vinni valla inimesed, kõik teenuskohad on täidetud, ÜHteenuse järjekorras on 15 inimest. Paikvaatluse ajal viibis ÜHteenusel enam arv inimesi (30) kui tegevusloal lubatud (vt punkt 2.7). Toitlustamise nimekirjadest selgus, et teenusesaajate arv on ületanud tegevusloal lubatud ka 01.-26.03.2023, 01.-29.07.2023, 01.-24.09.2023, 03.-12.10.2023. Pärast paikvaatlust asus hooldekodu rikkumist kõrvaldama, seisuga 31.10.2023 viibis teenusel tegevusloal lubatud arv teenusesaajaid (28). 06.12.2023 vestluses kinnitas juhataja, et teenusesaajate arv ei ületa tegevusloal lubatud.

Teenusesaajad on majutatud maja kolmes tiivas ühe- kuni kahekohalistesse magamistubadesse, millest ühekohalisi tubasid on viis. Tubadesse paigutamisel on lähtutud põhimõttest, et voodikesksed, keda oli paikvaatluse ajal seitse, ja suurema abi- ja jälgimisvajadusega inimesed on paigutatud hooldustöötajate toa lähedusse. Toad on erineva sisustusega, näiteks kahel toal on nii WC kui kraanikauss, osadel tubadel ainult kraanikauss ja osad toad ilma WC ja kraanikausita (lamajate toad). Kasutusel on nii funktsionaal- kui tavavoodid, vajadusel lamatistevastased madratsid. Juhataja sõnul on teenusele saabudes lubatud kaasa võtta armsaid asju, riideesemeid, telerit, raadiot jms, lubatud ei ole mööbliesemed.

Hooldekodus puudub turvalise keskkonna tagamist toetav abikutsumise süsteem. Jälgimisseade on kasutusel ühel dementsusilminguga teenusesaajal. Töötajate sõnul teevad nad majas pidevalt ringkäike, sealhulgas öösi iga kahe tunni järel, teatakse suurema abi- ja tähelepanuvajadusega inimesi, ringkäike ei dokumenteerita. Hooldustöötaja telefoninumber on antud mobiiltelefoni omajatele ja nad kutsuvad abi kas helistades või hõigates. Juhataja sõnul on võetud hinnapakkumine ja 2024. aastal on plaanis soetada häirenupud.

Ettepanekuid ja kaebuseid saab esitada nii suuliselt kui kirjalikult, vastava korra on kinnitanud juhataja 08.01.2018. Teenusesaajad pöörduvad soovide ja vajadustega peamiselt töötajate poole suuliselt, lähedased helistavad juhatajale või hooldustöötajale, pöördumised lahendatakse võimalikult kiiresti. Korra punktis 5 on kirjas erinevad asutusevälised kontaktid kuhu soovijatel on võimalik pöörduda. Kirjalike dokumentide postitamiseks on väliskuse kõrval sisekoridoris postkast. Esitatud pöördumised registreerib juhataja pöördumiste lehel, lahendab ise või suunab lahendamiseks vastavalt sisule pädevale töötajale.

Hooldekodu kodukorras on kirjas ÜHteenusele võtmise tingimused, päevaplaan, külastamise kellaaeg, teenusesaaja õigused ja kohustused, vastutus, kaebuste ja ettepanekute esitamise võimalused, asutusevälised kontaktid ning kodukorra tutvustamine teenusele saabumisel. Päevaplaani on planeeritud ajad nii toitlustamiseks, isikuhooldustoiminguteks kui vaba aja sisustamiseks. Kodukord on avaldatud veebilehel.

3.2.1.1. Määruse § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud. Hooldekodus valmistatakse toit kohapeal (kolm peamist toidutoidukorda ja õhtune saiake). Lähtudes teenusesaaja terviseseisundist ja vajadusest võimaldatakse dieettoitu ja/või peenestatud toitu. Toitlustamine toimub söögisaalis või magamistoas, voodikeskseid abistatakse söömisel, söötmist vajab kolm teenusesaajat.

Hooldekodus on võimalik kanda isiklike riideid ja jalanõusid, hooldekodul on olemas piisav riiete varu. Isiklikud riided markeeritakse. Paikvaatluse ajal oli märgata riideid, mis ei olnud markeeritud. Perenaise ja hooldustöötaja sõnul teatakse, kellele riided kuuluvad. Isiklike riiete pesemine toimub üle keha pesuga samal päeval.

Mähkmete vahetamine toimub hooldustöötaja sõnul kolm korda päevas, vajadusel sagedamini.

Teenusesaajate üle keha pesemine toimub juhataja ja hooldustöötaja sõnul pesugraafiku järgi iga 10 päeva järel. Pesemisgraafikust selgub, et kalendrikuusse on planeeritud kolm pesukorda, ajavahemik kahe üle keha pesemise vahel on mitmetel ulatunud 13ni päevani. Näiteks V.E. pesemine 26.09 ja seejärel 10.10, A.R. pesemine 22.09 ja seejärel 05.10. Määruse § 2 lõige 5 punkti 8 järgi tuleb teenusesaajat abistada ja juhendada pesemisel, sealhulgas üle keha pesemisel vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas (vt punkt 2.9.).

Hooldekodu koridorides, elu- ja hügieeniruumides on olemas vajaminevad liikumis- ja hooldusabivahendid nii teenusesaajatele kui hoolduspersonalile (tõstuk, libilind, käetoed, käsipuud, rulaatorid, ratastoolid, pesemistoolid, toidukärid jms) ja nende olemasolu peetakse piisavaks. Vestluses tõi hooldustöötaja näite selle kohta, et tõstuki vajaduse tekkides see soetati.

3.2.1.2. Määruse § 2 lõikes 6 on loetletud terviseseisundiga seotud toimingud. Hooldekodus osutab koduõendusteenust TNP Konsultatsioonid OÜ, meditsiiniõde töötab esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti ning teostab terviseseisundiga seotud toiminguid nagu vererõhu ja veresuhkru mõõtmised jms ja juhendab hoolduspersonalit näiteks sidumise, salvitamise vms alal. Kirjalikud juhendid hoolduspersonalile jaoks kannab ta kaustikusse ja hooldustöötajate toa stendile. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi ja elustada. Hooldustöötaja ütluste kohaselt on lubatud meditsiiniõele helistada ka väljaspool tema töö aega, vajadusel kutsutakse kiirabi. Retseptiravimid asuvad eraldi ruumis, ravimid jagab kahe nädala kaupa pinalitesse meditsiiniõde, teenusesaajatele jagavad ravimid välja hooldustöötajad. Vajaduse korral võtmiseks määratud ravimite ja käsimüügiravimite andmise kohta täidetakse ravimite kasutamise lehte. Eriarstide juures käib juhataja. Teenusesaajad on kantud kohaliku perearsti Ruth Pulk nimistusse, hooldekodus käib patsiente üle vaatamas ja meditsiiniprotseduure (nt vere võtmine) tegemas ka pereõde. Perearsti kontaktid on olemas hooldekodu stendil. Juhataja kiidab sujuvat koostööd perearsti, pereõde ja meditsiiniteenust osutava meditsiiniõde vahel.

3.2.1.3. Määruse § 2 lõikes 7 on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud. Hooldekodu kodulehel on kirjas, et *aktiivne osavõtt igapäevastest tegemistest on hea tervise aluseks. Selleks püüab hooldekodu pakkuda oma elanikele maksimaalse iseseisvuse ja valikute tegemise võimaluse: võimalus lugeda ajalehti, ajakirju või raamatuid, mängida erinevaid lauamänge, vaadata telerit ja veeta aega värskes õhus, üheskoos võetakse osa laulutundidest, üritustest tähistatakse elanike sünnipäevi, ka pühad ootavad tähistamist.* Teenusesaajate aktiveerimisega tegeleb huvijuht kord nädalas 2,5 tundi, toimuvad ühislaulmine, erinevad mängud, tegevused (söögi)saalis. Kohaliku raamatukogu juhataja käib raamatuid ette lugemas. Teenusesaajate sõnul tegelevad nad teleri vaatamise ja raadio kuulamisega, tehakse käsitööd, suheldakse omavahel, on käidud näiteks Ulvi Rahvamaja üritustel. Teenusesaajad saavad viibida ka õuealal, abivajaduse korral aitavad neid õue hooldustöötajad. Juhataja tõi välja, et päevasel ajal on tööl kolm vahetu teenuse osutajat, kellest ühe ülesandeks ongi teenusesaajatega tegelemine nagu jutustamine, õues käimine, ette lugemine.

Kodukorra järgi on hooldekodu külastajatele avatud kella 20.00ni. Lähedaste sõnul ette helistama ei pea, hooldekodu territooriumile pääsemiseks on vaja värava avamiseks helistada telefonile, külastuse ajal on kohustuslik maski kandmine. Teenusesaajatele on loodud võimalused kohtuda ja vestelda külalistega magamistoas, söögisaalis või ilusa ilmaga õues. Ühe lähedase sõnul pakuti privaatsemat ruumi juubeli tähistamiseks perekonna seltsis. Mitmekohalistes magamistubades ei ole tagatud külastamise ajaks privaatsust, tubades puuduvad sirmid, eralduskardinad vms.

Kanded isikuhooldustoimingute ja füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingute kohta teevad hooldustöötajad teenusesaaja kohta paberikandjal hooldusplaani lisasse. Kalendrikuu lehele on märgitud kuupäeva kohta näiteks kanded nagu *puhas pesu, keeldus pesemast, laulmas, lugemas, poeg/tütar külas, voodipesu vahetus, läks koju käima, küüned, mähkmete kogus.* Hooldustöötaja sõnul on arutatud vedeliku tarbimise dokumenteerimist, kuid sisse viidud ei ole.

3.2.1.4. Määruse § 2 lõike 3 kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada teenusesaaja privaatsus. Paikvaatlusel ja vestlustest selgus, et hooldekodu mitmekohalistes magamistubades ei kasutata hooldustoimingute (nt mähkmete vahetus) tegemisel privaatsust kaitsvaid meetmeid ja seega ei ole tagatud teenusesaaja õigus privaatsusele. Hooldustöötajate sõnul on sirm olemas, kuid ta ei tea kus see asub, sest ta ei kasuta seda. Seega tubades, kus elab mitu teenusesaajat koos, ei ole privaatsus tagatud (vt punkt 2.8.).

Määruse seletuskirjas on selgitatud, et kõikidele teenusesaajatele tuleb tagada nende õigus privaatsusele. Privaatsust rikutakse, kui näiteks mähkmeid vahetatakse või potitooli kasutatakse toanaabri(te) nägemisulatuses. Niisamuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Seega tuleb rakendada mõistlikke meetmeid privaatsuse kaitseks niivõrd, kui see on inimese abivajadust arvestades võimalik. Privaatsuse tagamiseks kasutatavaid vahendeid tuleks kasutada ka siis, kui teenusesaaja otsesõnu nende kasutamist ei nõua.

3.2.2. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaani. Need tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamise teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaani peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas.

Juhataja selgitas, et hooldusplaani koostamine on tema tööülesanne. Teenusele saabumise päeval tutvuvad juhataja ja tööl olevad hooldustöötajad teenusesaajaga ja tema lähedasega, juhataja koostab hindamise. Sellele lisab ta jälgimise lehe, mida hakkavad täitma hooldustöötajad. Lehele kantakse aktiveerivad tegevused, hooldustoimingud, peamiselt igapäevased ADL põhitegevused, jms ning tulemusi kasutab juhataja hooldusplaani koostamisel. Juhataja sõnul paneb ta hindamiseks kirja põhjuse, miks ÜHteenust vajatakse, teenusesaaja enda hinnangu oma suutlikkuse kohta ja sageduseks märgib tegevuste või toimingute tegemise intervalli, näiteks millal toimub laulmine, lugemine.

Paikvaatlusel selgus, et hooldajate toas olevas hooldusplaani kaustas on ühele teenusesaajale (H.R.) koostatud kaks erineva vormiga ja sisuga hooldusplaani. Juhataja selgitas, et ta ei tee enam selliseid hooldusplaanide, nagu oli H.R. hooldusplaani kaustas ja on üle läinud ülalkirjeldatud dokumendi koostamisele.

Hooldustöötaja sõnul on ta olnud kaasatud teenusesaaja hooldusplaani koostamisse seeläbi, et on andnud hinnanguid teenusesaaja toimetuleku ja huvide kohta teenusele saabumise ja hooldusplaani koostamise vahelisel ajal. Hooldusplaani peab ta hoolduslehti, mida teenusesaaja kohta täidab.

Hooldusplaani kasutatavad dokumendid kannavad erinevaid pealkirju nagu „Hooldusplaani koostamine“, „Hindamine hooldekodus elavala eakale“. Järelevalve käigus analüüsitud dokumentidest on koostamise kuupäev L.L. dokumendis, kuid E.K. kohta on kanne: „*Koostamise kuupäev: hooldekodus alates 29.06.2023.*“. A.-A.R. kohta koostatud dokumendis on märgitud saabumise kuupäev 05.12.2022. Juhataja sõnul on A.-A.R. ÜHteenusele saabumise kuupäevaks 05.12.2023 ning hooldusplaani koostamise kuupäevaks 10.01.2023. Seega on hooldusplaani koostamise aeg pikem kui 30 kalendripäeva teenusele saabumisest mida tõdes vestluses ka juhataja (vt punkt 2.1.).

Järelevalve käigus analüüsitud L.L., E.K. ja R.L. hooldusplaani koostamises ei kajastu teenusesaaja ja/ või lähedase kaasatus hooldusplaani koostamisse. Vestlustest teenusesaajatega ja nende lähedastega selgus, et nad ei ole teadlikud sellest, mis on hooldusplaani või teenuseosutaja kohustusest hooldusplaani koostada. Samuti ei ole nad enda väitel hooldusplaani koostamises (teadlikult) osalenud. ÜHteenust korraldavatest ja rahastavatest kohaliku omavalitsuse üksustest (KOV) üks KOV neljast (kelle inimesed hooldekodus teenusel on) kinnitas SKAle, et on olnud kaasatud teenusesaajate hooldusplaani koostamisse (vt punkt 2.1.).

Vestluses paluti juhatajal täpsustada, kuidas on hooldusplaani kajastatud teenusesaaja hooldusteenuse osutamise eesmärk, tegevused ja tegevuste sagedus ning hinnang. Nendena kirjeldab juhataja, et koostatud on põhihoolduse lisaleht ja sellel kajastub, milliseid toiminguid teenusesaajaga igapäevaselt tehakse.

Järelevalve käigus analüüsitud L.L., E.K. ja R.L. hooldusplaani koostamises ei ole püstitatud ÜHteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamiseks vajaminevaid tegevusi ning sagedust ja

teenuseosutaja hinnangut eesmärgi saavutamise kohta. Peatükis peakirjaga „Tegevused hooldusplaanis“ on teenusesaajate enesehinnang ja abivajadus. 16.08.2023 teenusele saabunud L.L.-le on hooldusplaani koostatud 11.09.2023, hooldusplaani tegevuste kuupäevaks on märgitud teenusele saabumisest varasem kuupäev (14.04.2023). (vt punkt 2.3.).

Hooldusdokumentides olev tervishoiuteenuse osutaja hinnang tervishoiuteenuse vajadusele on kontrollitud L.L., E.K. ja R.L. ja A.-A.R. puhul üldsõnaline, ühest dokumendist teise kopeeritud, viitab koduõendusloole ja eraldi kaustale, kirja on pandud kasutatavad ravimid. Kontrollitud A.-A.R. hooldusplaani nähtub, et ta on saabunud teenusele 05.12.2022, hindamise kuupäev (hooldusplaani koostamine) on toimunud 21.12.2022, üldsõnaline ja mitte isikukeskne hinnang tervishoiuteenuse vajadusele on antud 10.05.2023 sõnastuses „diagnoosist lähtuva raviskeemi järgimine ja ravimeid annavad hooldajad ja võtab ise.“ Hinnangu koostajaks on märgitud tervishoiutöötaja ja allkirjastajaks juhataja. Seega ei ole koos hooldusvajadusega (21.12.2022) hinnatud tervishoiuteenuse vajadust (vt punkt 2.2.). Hinnangu koostamisel tuleb lähtuda, et tervishoiuteenus on tervishoiutöötaja tegevus haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks, diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema tervise seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist.

Kontrollitud R.L. hooldusplaanis on ülevaatamise intervall pikem kui kord poolaastas: 04.04.2022, 06.10.2022 ja 10.04.2023. Paikvaatluse ajal hooldustöötajate toas kaustas olevate hooldusplaani kontrollimisel selgus, et L.M. kohta oli märgitud ÜHteenusele saabumise kuupäev 08.11.2019, seejärel hooldusplaani korralise ülevaatamise kuupäev 18.04.2023. Hooldustöötaja hooldusdokumentide kohta kommentaare öelda ei osanud (vt punkt 2.4.).

SKA tunnustab teenuseosutaja püüdlust hooldusplaani koostamisele eelnenud teenusesaaja hindamisel. Sellest protseduurist on hooldusplaani koostamiseks tuletatavad hooldusplaani kajastuma pidavad eesmärgid, tegevused, sagedus ja seejärel hinnang tegevuste elluviimise kohta. Hooldusplaani peab üheselt selguma SHS § 21 lõikes 4 nimetatud andmekoosseis: isikukeskne hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta. Hooldusplaani peab selguma kannete tegemise kuupäev ja kande teinud ning osalenud isik(ud), kanded ei saa olla varasemad teenusesaaja ÜHteenusele saabumisest.

3.2.3. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. **SHS § 22 lõike 5** kohaselt ei tohi ÜHteenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada ÜHteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

E-äriregistri andmetel töötas hooldekodus 2023. aasta III kvartalis 14 inimest. Juhataja esitas 18.10.2023 töötajate nimekirja ja kolme kuu (2023. aasta august kuni oktoober) tööajagraafikud ning 06.12.2023 kahe kuu (2023. aasta november ja detsember) tööajagraafikud. Hooldekodus töötavad kaheksa vahetut ÜHteenuse osutajat (kuus hooldustöötajat ja kaks abihooldustöötajat), kaks kokka, perenaine, koristaja, majahoidja ja huvijuht. Juhataja tegi tegevusloale kantud töötajate kohta karistusregistri päringud järelevalvemenetluse jooksul, töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud.

Töötajate nimekirjast ja töötamise registri kandest nähtub, et perioodiks 01.02.2023 kuni 31.12.2023 oli teenuseosutaja sõlminud tähtajalise võlaõigusliku lepingu E.V.-ga töötamiseks hooldustöötajana kontrollimata, kas E.V.-l on täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetest. E.V. tegi 12-tunniseid hooldustöötaja öövahetusi üksinda augustis ühel ööl (01.08), septembris kuuel ööl (07., 12., 13., 18., 24. ja 30) ja oktoobris kaheksal ööl (04., 06., 12., 14., 18., 20., 23. ja 30). E.V. nõuetele mittevastavus selgus oktoobris MTRi kannet sisestades. Pärast seda kandis juhataja ta novembri ja detsembri tööajatabelitesse abihooldustöötajana ja E.V. töötab päevastes vahetustes koos hooldustöötajatega (vt punktid 2.5. ja 2.6.).

Paikvaatluse ajal töötasid hooldekodus hooldustöötaja, abihooldustöötaja, koristaja, perenaine ja kokk. Juhataja selgitas, et hoolduspersonali töö on korraldatud ja tööajagraafikud koostatud põhimõttel, et tehakse 12-tunniseid töövahetusi ja ollakse tööl päev, päev, öö. Päevasel ajal (kell 7.00–20.00) on tööl kaks hooldustöötajat ja üks abihooldustöötaja (kell 08.00–16.00) ja öisel ajal (kell 20.00–08.00) üks hooldustöötaja.

Hooldustöötajale on koostatud ametijuhend, milles on muuhulgas kirjas isikuhooldustoimingud ja teenusesaaja abistamine, temaga suhtlemine, ohtude märkamine ja neile tähelepanu juhtimine. Tulenevalt osutatava ÜHteenuse osutamise laadist on mõttekas asendada ametijuhendis termin „patsient“ terminiga „teenusesaaja“.

Hooldekodu viis teenusesaajate ja nende lähedaste hulgas läbi rahuloluküsitluse november – detsember 2022 aastal, tagasiside arutelu toimus ka Vinni Vallavalitsuses. Vestlustest teenusesaajate ja lähedastega ilmnis ÜHteenusega rahulolu. Teenusesaajad tõid välja usalduse teenuseosutaja suhtes, töötajate viisaka suhtlemise nendega, elanike omavahelise hea läbisaamine. Lähedased hindasid pakutava ÜHteenuse 10 palli süsteemis keskmise hindega 8. Toodi välja, et süüa saab korralikult, töötajad suhtlevad viisakalt ja on abivalmid, keskkond on kohandatud ÜHteenuse osutamiseks. KOVide esindajad kiitsid tihenened koostööd ja asjakohast infovahetust ja seda, et teatakse kelle poole pöörduda. Toodi välja, et hooldekodu ja KOV peaks kokku leppima regulaarse kontakti loomise, millega jagatakse infot teenusesaaja toimetulekust. Üks KOV tagasisidestas, et „Positiivne on see, et kliendid on teenusega rahul ja kuuldused heast teenusest liiguvad eakate hulgas. Kuuleme tihti, et pered soovivad saada sinna teenusele. Ulvi Kodu asub väga rahulikus ja toetavas keskkonnas, seal on loodud head kodused tingimused.“.

3.3. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetu ÜHteenuse osutajate hulgas (hooldustöötaja või abihooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). SKA-l peab olema võimalus kontrollida vahetu ÜHteenuse osutaja vastavust nõuetele ning teenuseosutajal peab olema kindlus, et ÜHteenust osutavad nõuetele vastavad hooldustöötajad ja abihooldustöötajad, kes kõik on kajastatud tegevusloal.

Järelevalvemenetluse käigus paluti juhatajal esitada töötajate nimekiri. 18.10.2023 saadetud nimekirjast selgus, et hooldustöötajana töötab E.V. kelle andmeid aga ei olnud kantud MTRi ja kelle vastavus nõuetele ei olnud teada (vt punkt 2.10.). Juhataja esitas registriandmete muutmistaotluse 20.10.2023, alates 23.10.2023 on E.V. kantud MTRi kui abihooldustöötaja. Sellega kaasnes ka muudatuste sisse viimine järgnevate kuude tööajatabelitesse, kuhu E.V. kanti kui abihooldustöötaja ja ta ei jätkanud töötamist töövahetustes üksinda kui hooldustöötaja. Juhataja korrastas andmed järelevalvemenetluse jooksul (04.10.2023). Kõigi ÜHteenust vahetult osutatavate töötajate andmed on kantud nii töötamise registrisse kui MTRi.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Hooldekodus on 2023. aastal hoolduskoha kohamaksumus 960 eurot kuus, sellest hoolduspersonali kulu ühe teenusesaaja kohta on 404 eurot kuus. Rahandusministeeriumi 2023. aasta juunis koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel peaks hooldekodus hoolduspersonali kulu ühe teenusesaaja kohta kuus olema 625 eurot (seisuga 20.12.2023). Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

4.2. Kontrollida regulaarselt (näiteks kord aastas) vahetult ÜHteenust osutatavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

4.3. Kaaluda, kuidas teostada planeeritud abikutsungisüsteemi soetamine ja rakendamine.

4.4. Kaaluda senini kajastamata hooldustoimingute nagu vedeliku tarbimine, asendivahetus jms ning ringkäikude dokumenteerimist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

4.5. Mõelda läbi, kuidas tõsta hoolduspersonali teadlikkust ÜHteenuse täpsustatud nõuete kohta (määrus).

4.6. Mõelda töökorralduslikult läbi, kuidas juurutada hooldusdokumentatsioonis kuupäevade märkimise järjepidevus.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ülle Sihver
järelevalve peaspetsialist